

CENY OGŁOSZEN:

za wiersz milimetryowy przed 1 złoty, w tekście 50 gr., za tekstem 40 gr. Ogłoszenia tabelaryczne 50 proc., a awiateczne 25 proc. drożej. Drobne ogłoszenia po 10 groszy. Dla poszukujących pracy 5 gr. za wyraz. Najmniej 1 zł.

Konto czekowe PKO
Warszawa 65.070

EXPRES ZAGŁĘBIA

Jedyny organ demokratyczny niezależny woj. kieleckiego.

Redaktor naczelny: WIKTOR MONSIORSKI.

Prenumerata wynosi miesięcznie
zł. 2.00

Adres administracji:
Piłsudskiego Nr. 8, telefon 4-97, telefon redakcji 6-92, telefon redakcji nocnej i drukarni 4-94.

Konto czekowe PKO.
Warszawa 65.070

ODDZIAŁY: KIEŁCIE, Kilińskiego 18, tel. 507; BĘDZIN, Małachowskiego 24, tel. 5-33; DABROWA, 3-go Maja 14, tel. 2-77; ZAWIERCIE, ul. 3-go Maja 5, tel. nr. 97; CZELĄDZ, Rynek nr. 9, tel. 42; GRODZIEC, ulica Kościuszki tel. 16.

Polityka Papena na modłę rządu cesarskiego Manifestacje wojenne prowadzą do katastrofy.

BERLIN, 20. 9. „Vorwaerts“ w artykule, omawiającym wrażenie noty angielskiej na Wilhelmstrasse, podkreśla, że rząd Rzeszy oczekiwał od Anglii neutralnego zachowania się, a nawet poparcia niemieckiej akcji zbrojnej.

Obecny rząd Rzeszy — wywodzi organ socjalistyczny — prowadzi politykę zagraniczną, podobną do polityki rządu cesarskiego w czasie wojny, opartej nie na faktach, lecz na fikcjach. W ostatnich tygodniach wydarzyły się w Niemczech wypadki, które zagranicą wywołały wprost katastrofalne wrażenie.

Do nich należą: 1) wojownicza mowa ministra Schleichera w Królewcu, podkreślająca „gotowość“ Niemiec do obrony Prus Wschodnich, która zagranicą uważa za ultimatywne pogróżki, stwierdzające, iż Niemcom nie zależy zgoda na sukcesie dyplomatycznym i że goto-

we są z własnej inicjatywy przejść do porządku nad traktatem pokojowym.

2) manifestacje Stahlhelmu w Berlinie.

3) zmilitaryzowanie organizacji młodzieży przez oficjalne powołanie do życia t. zw. kuratorjum przysposobienia młodzieży z generałem na czele.

4) rozpoczęcie w chwili tak krytycznej dla Niemiec budowy pancernika „C“

Przemysłowcy węglowi nie będą mogli podnieść cen węgla.

WARSZAWA, 20. 9. (wł.) W ministerjum przemysłu i handlu odbyła się dziś konferencja pomiędzy przedstawicielem rządu, dyr. Peche a przedstawicielami zarządów kopalni węgla z trzech zagłębi węglowych, w sprawie unormowania cen węgla.

Rząd stanowczo domaga się utrzymania t. zw. cennika letniego i nie dopuści do żadnej zmiany cen.

Przedstawiciele przemysłu prosili o odroczenie konferencji, gdyż nie mieli uzgodnionego stanowiska co do propozycji rządu.

Obiecali w najbliższym czasie przedstawić cennik węgla według propozycji rządowych.

Samochód syna Korfantego wpadł w grupę ludzi.

JEDNA OSOBA ZABITA, SZOFER SIĘ ZASTRZELIŁ.

KUPCY WŁOSCY SZTYLETAMI POKŁULI AWANTURNIKÓW ŁÓDZKICH.

ŁÓDZ, 20. 9. Wczoraj przy zbiegu ul. Kilińskiego i Ceglanej doszło do krwawej awantury.

Wracający wieczorem do hotelu Klukas trzech kupcy włoscy zostali napadnięci przez trzech awanturników, którzy wyśmiewali się z ich mowy. Wywiązała się awantura. Napastnicy Kazimierz Klobus, Jan Ślusarczyk i Jan Pawłow rzucili się na włosów. Ci dobytli sztyletów i napastników poranili tak ciężko, że pogotowie musiało przewieźć ich do szpitala.

Policja prowadzi dochodzenie, celem ustalenia, kto wywołał zajście.

OGŁOSZENIE UPADŁOŚCI DRUKARNI „KURJERA PORANNEGO”.

WARSZAWA, 20. 9. (wł.) W warszawskich kołach dziennikarskich duża sensacja wywołała wiadomość o ogłoszeniu przez wydział handlowy sądu okręgowego upadłości znanemu wydawcy p. Fryzemu, właścicielowi dziennika politycznego „Kurjer Poranny”.

Formalnie upadłość ogłoszona została drukarni rotacyjnej przy ul. Marszałkowskiej, gdzie drukowany jest dziennik. Wyznaczeni już zostali syndycy masy upadłości.

NIEZWYKŁY POGRZEB WIĘZNIĄ.

Koledzy z kajdanami na rękach. POZNAŃ, 20. 9. Niesamowity pogrzeb odbył się w Rawiczu. W szpitalu kasy chorych zmarł, po dokonaniu operacji, 19-letni Stanisław Ratajczak, który został aresztowany w Bydgoszczy za kradzież i w areszcie śledczym, chcąc wydostać się na wolność, poślknął kilka kałek drutu i trzonek od łyżki.

Lekkomyślność swoją przypłacił życiem, ponieważ tak ciężkiej operacji wydobycia żelastwa z żołądka nie można było przeprowadzić w szpitalu więziennym.

Po zgonie Ratajczaka w Rawiczu wyruszył kondukt pogrzebowy, prowadzony przez kapelana więziennego. Krzyż przed trumną niósł więzień, konie prowadzili dwaj inni więźniowie w ubraniach aresztanckich, z kajdanami na rękach.

Za konduktem szli dwaj dozorczy więzienia z karabinami.

KATOWICE, 20. 9. (PAT.) Dziś około godz. 3. ej popoł. wydarzyła się w Katowicach katastrofa samochodowa, skutkiem której jest kilka ofiar w ludziach.

Mianowicie szofer samochodu należącego do syna posła Korfantego, jadąc z ulicy Zamkowej w stronę miasta przy wymijaniu rowerzysty wpadł na stoją-

cego na drodze handlarza łodów Joche-ma i 10-letniego syna nadsztygara Kubiey. Handlarz łodów padł trupem na miejscu, natomiast chłopiec odniósł lekkie rany. Szofer Henryk Machulec, władając następną katastrofą z rozpaczy wystrzelał z rewolweru w skroń i popełnił samobójstwo.

GORGONOWA MA CÓRKĘ.

Narodziny w szpitalu więziennym.

LWÓW, 20. 9. Nocy ubiegłej około godz. 2. m. 30 Gorgonowa urodziła dziecko w szpitalu więziennym.

Już około godz. 8- ej wieczorem siedząca z nią razem w jednej celi i odhychająca karę za niedozwoloną operację akuszerka Wagnerowa skostatowała pierwsze objawy zbliżającego się roz-

wiązania.

Niezwłocznie zaalarmowała władze więzienne, które przeniosły Gorgonowę do szpitala. Ale lekarza nie można było już sprowadzić, wobec czego wszystkich zabiegów dokonała sama Wagnerowa.

Dziecko Gorgonowej, płci żeńskiej

jest ładne, zdrowe, ale małe, waży bowiem 4 kg.

Dziś rano ułoża chorej zjawił się lekarz i dokonał koniecznego zabiegu chirurgicznego, po którym stan zdrowia Gorgonowej poprawił się znacznie. Dziecko karmione jest z buteleczki i dopiętro w czwartek oddane będzie matce.

O narodzinach dziecka zawiadomiono natychmiast telefonicznie inż. Zarębę, który bawi w Warszawie wraz z córeczką swoją Romusią. W pół godziny po zawiadomieniu inż. Zaręba połączył się telefonicznie ze szpitalem więziennym, prosił o podanie mu szczegółów i obiecał natychmiast przysłać pieniądze.

Gdy Gorgonowej powiedziano, że inż. Zaręba interesuje się swym dzieckiem, Gorgonowa odpowiedziała: — Ten pan się teraz mną interesuje, a przecież przez niego tak ciężko i siedzę w więzieniu. Choć jest ojcem mego dziecka, tej krzywdy mu nigdy nie daruję.

Na weksle sowieckie niema amatorów.

HUTY ŚLĄSKIE w KŁOPOCIE...

WARSZAWA, 20. 9. (wł.) Przed niedawnym czasem huty śląskie otrzymały zamówienia sowieckie na szyny. Sowiety należność uiszczyli weksłami, z których część z trudnością zdyskontowały w bankach euro-

pejskich, na pozostałą część weksli natomiast niema amatorów.

Sowiety na swoją rękę chciały te weksle zdyskontować, jednakże wszelkie zabiegi nie dały rezultatu.

Pani Żwirkowa w szpitalu po tragicznych przejściach ostatnich dni.

WARSZAWA, 20. 9. Od soboty p. Agnieszka Żwirkowa, wdowa po ś. p. por. Żwirce, przebywa w jednym ze szpitali warszawskich. Ży-

ciu pani Agnieszki Żwirkowej nie zagraża niebezpieczeństwo. Jest zupełnie wyczerpana nerwowo i fizycznie wszystkimi uroczystościami pogrzebowymi. Ponad siły wdowy był udział w 38 egzekwacjach, odprawionych w czasie pogrzebu jej zmar-

łego męża. Lekarze twierdzą, że w ciągu 2- ch tygodni da się wzmocnić nadwątlone zdrowie p. Żwirkowej i że po kuracji szpitalnej powinna ona wyjechać na dłuższy odpoczynek.

Dwuletni Heniusz, synek p. Żwirkowej, znajduje się pod opieką kapitanostwa Komarów i przebywa w ich mieszkaniu w osiedlu lotniczym w Warszawie.

B. PREZYDENT POLICJI BERLIŃSKIEJ OBRZUCONY POMIDORAMI

KOPENHAGA, 20. 9. (wł.) B. prezydent policji berlińskiej, Grzesiński przybył do Kopenhagi, aby wygłosić odczyt.

Na sali komuniści wszczęli awanturę. Gdy Grzesiński ukazał się na trybunie, został obrzucony pomidorami, po czym doszło do bójki.

Pod ochroną policji Grzesiński udał się do hotelu.

W obliczu niebezpieczeństwa.

O gospodarczą obronność państwa.

Sytuacja międzynarodowa zaczyna się znów zaostriżać. Przeciwstawność interesów poszczególnych państw i narodów przychodzi coraz bardziej do głosu i wydobywa się na plan pierwszy poprzez gąszcz nie szczerych frazesów o pacyfizmie i międzynarodowej solidarności. Zupelne niemal bankructwo konferencji w Stresie dowiodło raz jeszcze, jak wielkie są przeciwieństwa na od cinku życia gospodarczego i jak egoistyczna polityka góruje nad tendencjami porozumień i kompromisu.

Na odcinku politycznym zarzewiem rosnących wciąż międzynarodowych trudności jest, jak zawsze, Rzesza niemiecka. Nie stoi z tem w sprzeczności fakt, że Niemcy są w tej chwili terenem zaciekłych walk wewnętrznych nie tylko o władzę, ale i o przebudowę całego państwowego ustroju, że walki te przybierają często charakter jakby wojny domowej i wnoszą chaos w dotychczasową dyscyplinę zbiorowego życia niemieckiego. O ile bowiem chodzi o cele polityki międzynarodowej, front stronnictw niemieckich jest jednolity, od skrajnej poczynając prawicy aż po towarzyszy pana Scheidemana. Konsekwentna od lat polityka niemiecka zdążyła do obalenia zasad traktatu wersalskiego i w tem niebezpiecznym dla pokoju świata dążeniu idzie — trzeba to stwierdzić bez ogródek — od zwycięstwa do zwycięstwa.

Po odniesionym sukcesie w sprawie reparacyj aktualizują Niemcy obecnie zagadnienie równości zbrojeń. Aktualizują je w sensie dwójjakim. Z jednej strony w sposób oficjalny wysuwają swe żądania i usiłują uczynić je przedmiotem międzynarodowej dyskusji. Z drugiej strony stwarzają szereg faktów dokonanych, stojących w rażącej sprzeczności z zobowiązaniami traktatowymi. Dekret Hindenburga o militaryzowaniu młodzieżowych organizacji sportowych i wychowania fizycznego, decyzja rządu Papena o rozpoczęciu budowy pancernika C świadczą dobitnie o tem, że Niemcy weszły zdecydowanie na drogę realnych przygotowań do wojny odwetowej, skierowanej oczywiście w pierwszym rzędzie przeciw naszym zachodnim granicom. Niedwuznaczna już gra idzie o tak wysoką stawkę, jak Górny Śląsk, Poznańskie i Pomorze.

Byłoby lekkomyślnym optymizmem oddawać się złudzeniu, że autoritet ligi narodów czy też odpowiednia postawa państw Europy zachodniej potrafi nałożyć potrzebne węzłowo agresywnym dążeniom Niemiec. To też wykreślić należy w dzisiejszej sytuacji ze słownika międzynarodowego pojęcie: bezpieczeństwo, którem tak często i tak chętnie żonglowano do niedawna w publicystyce i w czasie przeróżnych zjazdów i konferencji.

Oceniając trzeźwo położenie międzynarodowe i tkwiące w niem możliwości i niebezpieczeństwa, dalece być winniśmy od nastrojów lęku i bezradności. Z pewnością bowiem

czynnik odpowiedzialny za przyszłość państwa nie dadzą się zaskoczyć możliwym a groźnym niespodziankom. Kierownicy naszej polityki zagranicznej przez odpowiednią rozbudowę systemu porozumień i sojuszków potrafią w znacznym przynajmniej stopniu odparować ewen-

tualne niebezpieczeństwa. A jeśli mimo wszystko i w dalszym ciągu narodowa siła zbrojna ma być ultima ratio w stosunkach między państwowych, cały naród nasz otacza najserdeczniejszą opieką i miłością naszą młodą, dzielną, przyzwyczajoną do zwycięstw armje i wierzy,

że potrafi ona murem swych pierś zasłonić ojczyznę i wywaleczyć jej bezpieczeństwo i nienaruszalność granic.

Wynikają z tej sytuacji jednakże inne jeszcze, bliższe obowiązki. W okresie mobilizacji wszystkich sił i środków obronnych społeczeństwo pamiętać musi o konieczności wewnętrznej konsolidacji, opartej na ładzie, posłuchu i szeregowaniu się wszystkich dokoła naczelnych hasel służby dla państwa.

Spółeczeństwo pamiętać musi, że byt i siła obronna państwa opiera się nie tylko na międzynarodowych porozumieniach i na przygotowaniu i bitności narodowej siły zbrojnej. W równej mierze zależy ona od zorganizowania, odporności i prężności sił gospodarczych państwa i społeczeństwa. Nie dość jest pocieszać się trafem zresztą spostrzeżeniem, że konsekwentna i celowa polityka gospodarcza rządu prowadzi nas bez katastrofalnych wstrząsów poprzez rafy przeciągającego się kryzysu i wykazać się może szeregiem sukcesów, ni znanych państwom zasobniejszym i od stuleci okrzepłym.

Świadome swych obowiązków, społeczeństwo musi z całym poświęceniem uczynić ze swej strony wszystko, by wspólnymi siłami przezwyciężyć trudności gospodarcze. Każdy zator w obiegu wewnętrznym pieniądza, wywołany złą wolą i niesumiennością dłużnika, który płacić może, a płacić nie chce, jest grzechem przeciw państwu. Każda próba wygłodzenia państwowych kas skarbowych przez lekceważenie obowiązków obywatelskich placenia podatków i danin, jest robotą destrukcyjną, pomniejszającą finansową obronność państwa. Szerzenie defetyzmu w sprawach gospodarczych, podatkowych czy kredytowych, jest godne zawsze, a zwłaszcza w dzisiejszej sytuacji, najcięższego napiętnowania.

Hasło sejmu czteroletniego: „skarbi i wojsko“ odżywa w całej swej aktualności. Nakazem chwili staje się dbałość całego społeczeństwa o skarbi Rzeczypospolitej i o chotne wypełnianie swych wobec tego skarbu obowiązków. W ręku nas wszystkich spoczywa siła obrony państwa.

Ra

O właściwe stosowanie oszczędności przez ubezpieczalnie.

W ostatnich czasach instytucje ubezpiecz. pod naciskiem trudności finansowych trochę już po niewczasie przystąpiły do różnych oszczędności w zakresie udzielanych świadczeń, stosując utrudnienia w korzystaniu z nich. Tak więc samo życie zmusza ubezpieczenia społeczne do zaciskania pasa. Jasnym jest jednak, że dopóki powyższe oszczędnościowe tendencje nie zostaną ujęte w ramy odpowiednio zmienionych przepisów ustawodawstwa ubezpieczeniowego, dopóty istnieć będzie niebezpieczeństwo, że będą one szły po linii najmniejszego oporu. Istotnie doświadczenie wykazuje, że w mienione poczynania są niejednokrotnie wysoce niesprawiedliwe, gdyż skupiają się nie na zbędnych lub mniej potrzebnych społecznie potrzebach ubezpieczonych, lecz na jednostkach, nie umiejących dochodzić swych uprawnień. W ten sposób ludzie, nie mający możności zapewnienia sobie pomocy prawnej, mimo niewątpliwiej słuszności ich

roszczeń, po bezskutecznych usiłowaniach odchodzą od kas ubezpieczeń z niezem.

O tem, jak dalece wygórowane są koszty administracyjne ubezpieczeń społecznych w Polsce świadczy niedawno ogłoszone sprawozdanie lwowskiego zakładu ubezpieczeń od wypadków. Mianowicie w r. 1930 koszty administracyjne zakładu wynosiły 6.1 milj. zł. wobec 5.8 milj. zł. w r. 1929 i 4.9 milj. zł. w r. 1928. Koszty te odpowiadały wydatkom na świadczenia w sumie 14.8 milj. zł., przekraczały więc 40 proc. wydatków na te świadczenia i bliskie były 30 proc. ogółu wydatków ubezpieczenia!!

W pozostałych instytucjach ubezpieczeniowych, wydatki na administrację nie wyróżniają się tak jaskrawo, jednak utrzymują się wciąż na wysokim poziomie, a to pomimo przeprowadzanej w ostatnich latach reorganizacji i wzmocnienia nadzoru państwowego.

Straszna statystyka wypadków w kopalniach francuskich.

Ministerjum pracy we Francji ogłosiło urzędową statystykę nieszczęśliwych wypadków w kopalniach. Jak wynika z tej statystyki, na 1000 robotników, zatrudnionych w kopalniach, przypadają w roku 1931 — aż 403 wypadki (w roku 1930 — liczba ta wynosiła 389), zatem 40 proc. robotników w kopalniach ulega wypadkom!

Według tej samej statystyki, w roku 1932 zabitych zostało w kopalniach francuskich 90 osób, 856 osób zaś odniosło tak ciężkie rany, że utraciło całkowicie zdolność do pracy. Ogółem łącznie z wypadkami drobniejszymi zanotowano w kopalniach

francuskich w ciągu roku 42.914 wypadków.

W związku ze strasznymi cyframi, wykazanymi przez tę statystykę, organizacje górnicze we Francji wystąpiły do ministra pracy o utworzenie instytutu bezpieczeństwa w kopalniach, który badałby przyczyny nieszczęśliwych wypadków i wydawał zarządzenia, celem zwiększenia bezpieczeństwa.

Sprawa ta ma również wielkie znaczenie dla Polski, ze względu na znaczną ilość naszych robotników, zatrudnionych w kopalniach we Francji.

Możliwość połączenia okręgu krakowskiego i kieleckiego związku nauczycielstwa polskiego.

W ub. niedzielę odbyło się w Krakowie wspólne posiedzenie zarządów okręgu krakowskiego i kieleckiego związku nauczycielstwa polskiego. Omawiana była możliwość połączenia się w jeden wspólny okręg.

Województwo kieleckie nie tworzy samostnej szkolnej jednostki administracyjnej, a podlega kuratorjum okręgu szkolnego krakowskiego.

Więcej kobiet niż mężczyzn na świecie.

Wydawnictwa statystyczne biura ligi narodów stwierdzają, iż przewyżka liczby kobiet nad liczbą mężczyzn istnieje na całej kuli ziemskiej, ale wyraża się w stosunku znacznie mniejszym, niż sądzą naogół.

Dla całego globu stosunek ten wynosi — 1003 kobiety na 1000 mężczyzn. Największą przewyżkę wskazują kraje europejskie, które brały udział w wojnie. Dla całej Europy

stosunek ten wynosi 1067 kobiet na 1000 mężczyzn. W Rosji stosunek ten wyraża się cyfrą 1103 na 1000.

Najniższą skalę wykazuje Holandia, gdzie na każde 1000 mężczyzn przypada 1013 kobiet. W Stanach Zjednoczonych na 1000 mężczyzn przypada 1038 kobiet. Natomiast w Afryce 984 kobiety przypadają na 1000 mężczyzn.

„Szwajcarskie Gorzkie Ziolo“ (z marką Kogut) są stosowane przy chorobach żołądka, kiszki, obstrukcji i kamieni żółciowych.

„Szwajcarskie Gorzkie Ziolo“ jest naturalnym łagodnym środkiem oczyszczającym, ułatwiającym pracę organów trawienia i działającym przeciwko cieleści.

